

Ontwerp voor inspraak van het publiek

NeuConnect HVDC kabel
Onderdeel van de TEN-E verordening verplichtingen

Projectnummer: 60571593

18 maart 2021

Kwaliteitsinformatie

Gemaakt door

Roos-Anne Schrooten
Environmental Consultant

Gecontroleerd door

Natascha Schuttinga, Sr.
Environmental Consultant

Geverifieerd door

Iris Kieft, advocaat ENVIR

Goedgekeurd door

Natascha Schuttinga, Sr.
Environmental Consultant

Revisie historie

Revisie	Revisie datum	Details	Geautoriseerd	Naam	Positie

Distributie lijst

#	Papier exempla- ren	PDF verplicht	Associatie/ Bedrijfsnaam

Gemaakt voor:

NeuConnect Great Britain Limited
Mr. P. Pryor

Gemaakt door:

Roos-Anne Schrooten
Environmental Consultant

AECOM Netherlands B.V.
HNK Den Haag, Oude Middenweg 17
2491 AC Den Haag, The Netherlands

T: +31 (0) 702400898
aecom.com

© 2021 AECOM Netherlands B.V.. Alle rechten voorbehouden.

Dit document is door AECOM Netherlands B.V. ("AECOM") gemaakt voor gebruik door enkel onze klant (de "cliënt") in overeenstemming met algemeen geaccepteerde consultancy principes, het budget en de taakomschrijving zoals overeengekomen door AECOM en de cliënt. Informatie van derde partijen waarnaar verwezen wordt, is niet gecontroleerd of geverifieerd door AECOM, tenzij dit nadrukkelijk is vermeld. Geen derde partij mag op dit document vertrouwen zonder voorafgaande en uitdrukkelijke schriftelijke toestemming.

INHOUD

1.	Introductie.....	5
1.1	NeuConnect.....	5
1.2	Project partners.....	6
1.3	Project beschrijving.....	6
1.4	Technische aspecten hoogspanningskabels in Nederlandse EEZ.....	7
1.5	Voordelen en impact.....	8
1.6	Principes van openbare raadpleging.....	10
1.7	TEN-E Verordening.....	10
2.	Openbaar raadplegingproces in Nederland.....	12
2.1	Het ontwerp voor inspraak van publiek.....	12
2.2	Wettelijk kader.....	12
2.3	Reeds uitgevoerde raadplegingsstappen.....	13
2.4	Inspraak van het publiek in het vervolg van het vergunningsproces.....	15

FIGUREN

Figuur 1-1: Overzicht van de voorgestelde route van de NeuConnect kabel.....	6
Figuur 1-2: Hoofdelementen van de elektriciteitsverbinding.....	8
Figuur 1-3: Hoofdelementen van de elektriciteitsverbinding.....	9

TABELLEN

Tabel 2-1: Overzicht van vergunningen en toestemmingen noodzakelijk voor aanleg en exploitatie in Nederland.....	12
Tabel 2-2: Beknopte samenvatting gevoerde gesprekken.....	13
Tabel 2-3: Bevoegde gezagen en belanghebbenden.....	15

1. Introductie

1.1 NeuConnect

Het NeuConnect project is op 31 oktober 2019 opgenomen op de voorgenomen lijst van projecten van gemeenschappelijk belang (PCI) opgesteld door de Europese Unie. Deze lijst van projecten is in het voorjaar van 2020 definitief geworden met als gevolg dat het NeuConnect project vanaf dat moment als PCI project kwalificeert. Op een PCI project is de Europese verordening Nr. 347/2013 voor Trans-Europese Energie Infrastructuur (TEN-E Verordening) van toepassing.

De TEN-E Verordening heeft als doel om te zorgen voor de tijdige ontwikkeling en robuustheid van energienetwerken in Europa. Daarnaast geeft de verordening richtlijnen voor het stroomlijnen van het vergunningverleningsproces voor grote energie-infrastructuurprojecten die bijdragen aan Europese energienetwerken.

Het doel van dit document is om het bevoegd gezag in Nederland te voorzien van de benodigde informatie over inspraak van het publiek, zoals beschreven in artikel 9 lid 3 van de TEN-E verordening.

NeuConnect Great Britain Limited (NCGBL) wil een High Voltage Direct Current (HVDC) elektriciteitsverbinding ('NeuConnect') aanleggen tussen Duitsland en Groot-Brittannië, via het Nederlandse deel van de Noordzee. Het doel is om twee van de grootste energiemarkten in Europa met elkaar te verbinden. Een deel van de voorgestelde route loopt door de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (EEZ) over een lengte van 265 km.

De voorgestelde NeuConnect kabel is een 1.400 megawatt (MW) interconnector tussen de hoogspanning elektriciteitsnetwerken van Groot-Brittannië en Duitsland. Het betreft een verbinding met een geschatte lengte van in totaal circa 720 km tussen de twee onshore converterstations. In Groot-Brittannië loopt dit via de Isle of Grain te Medway en in Duitsland via Fedderwarden te Wilhelmshaven. Deze converterstations zijn op hun beurt weer verbonden met de nationale hoogspanningsnetwerken van Groot-Brittannië en Duitsland.

NeuConnect wordt ontwikkeld door een consortium van investeerders: Meridiam SAS, Allianz Capital Partners, Kansai Electric Power Company en Greenage Power. Voor de ontwikkeling van het project hebben zij NeuConnect Great Britain Limited (NCGBL) opgericht. In Groot-Brittannië heeft NCGBL een interconnectorlicentie gekregen van het Office of Gas and Electricity Markets ('Ofgem').

De NeuConnect kabel zal drie Europese territoriale gebieden doorkruisen: Groot-Brittannië, Nederland en Duitsland. Het bevoegd gezag voor ieder land dat het NeuConnect project coördineert en faciliteert op grond van de TEN-E Verordening zijn de volgende:

- Groot-Brittannië: Marine Management Organisation (MMO);
- Nederland: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, ondersteund door Bureau Energieprojecten;
- Duitsland: Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (BNetzA).

Met het oog op transparantie en het waarborgen van de inspraak van het publiek in het vergunningverleningsproces, schrijft artikel 9 (3) van de TEN-E verordening voor dat een initiatiefnemer van een PCI project een ontwerp voor inspraak van het publiek indient, in overeenstemming met bijlage VI van de TEN-E Verordening en het door de betreffende lidstaat gepubliceerde procedurehandboek voor het vergunningverleningsproces.

Onderdeel van het raadplegings- en inspraakprogramma is om betrokkenheid te krijgen van de directe belanghebbenden, media en het grote publiek. Inbegrepen hierin zijn de eerdere discussies met het bevoegd gezag over strategische routeontwikkeling (voorafgaand aan openbare betrokkenheid), deze heeft als doel gehad om gedragen tot de route opties voor het project te komen.

NeuConnect heeft in Groot-Brittannië een concept voor inspraak van het publiek ingediend dat in juni 2020 is geaccepteerd door de MMO. Dit concept voor inspraak is te raadplegen op de website: <https://neuconnect-interconnector.com/neuconnect-gb-pci/>. NeuConnect heeft in Duitsland half juni 2020 een ontwerp voor inspraak van het publiek ingediend bij de BNetzA. Deze zal, na acceptatie door BNetzA, beschikbaar komen op de website www.neuconnect.eu/de.

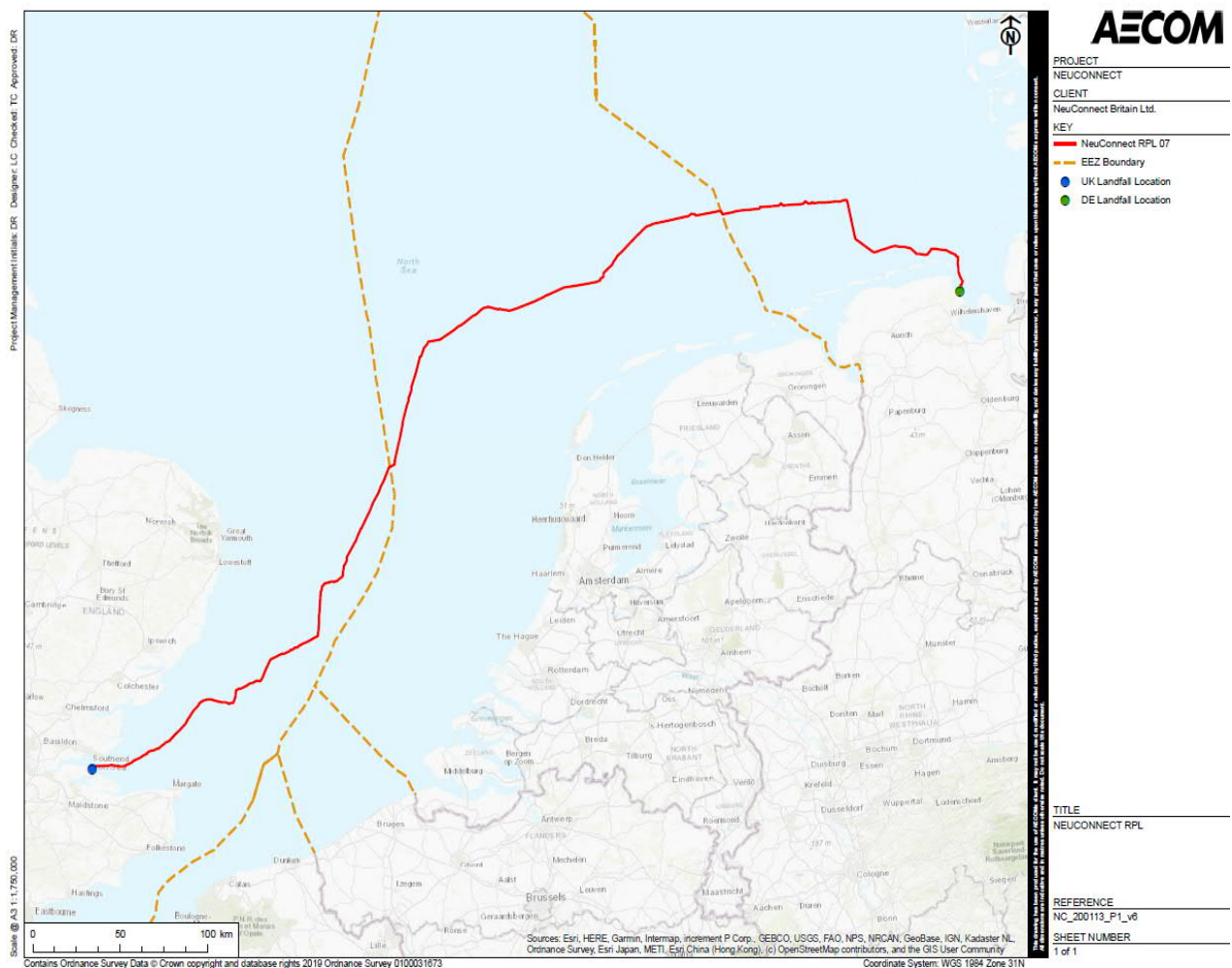
1.2 Project Partners

NeuConnect wordt ontwikkeld door een consortium van investeerders: Meridiam SAS, Allianz Capital Partners, Kansai Electric Power Company en Greenage Power. Voor de ontwikkeling van het project hebben zij NeuConnect Great Britain Limited (NCGBL) opgericht. In Groot-Brittannië heeft NCGBL een interconnectorlicentie gekregen van het Office of Gas and Electricity Markets ('Ofgem').

De belangrijkste partners hebben een bewezen staat van dienst in het leveren van grootschalige energie-infrastructuur, waardoor een team is ontstaan met aanzienlijke ervaring en expertise in interconnectorprojecten.

1.3 Projectbeschrijving

NeuConnect is een voorgestelde 1.400 MegaWatt (MW) interconnector tussen Groot-Brittannië (GB) en Duitsland. Het is de eerste directe verbinding tussen de energienetwerken van de twee landen (Figuur 1-1). De nieuwe verbinding zorgt voor de doorvoer van elektriciteit in beide richtingen. NeuConnect bestaat uit een set onderzeese en ondergronds hoogspanningskabels inclusief een dunnere glasvezelkabel voor operationele doeleinden, met een lengte van ongeveer 720 km met daarbij behorende converterstations op land die de aansluiting met de bestaande elektriciteitsnetten in Duitsland en Groot-Brittannië mogelijk maken.

Figuur 1-1: Overzicht van de voorgestelde route van de NeuConnect kabel

Met het creëren van een geïntegreerde energiemarkt binnen Europa streeft de Europese Commissie haar doelen na om betaalbare energie te garanderen, het energiesysteem te verduurzamen en de energievoorziening binnen Europa veilig te stellen. De NeuConnect 'interconnector' past binnen deze ambitie door via een hoogspanningskabel twee van de grootste energiemarkten in Europa met elkaar te verbinden. Het is de eerste verbinding tussen Groot-Brittannië en Duitsland. De toegang tot duurzame elektriciteitsopwekking en de betrouwbaarheid van de energievoorziening wordt hiermee vergroot.

1.3.1 Noordzee

NeuConnect bestaat uit één paar HVDC-onderzeese kabels en bijbehorende glasvezelkabels die zich over ongeveer 720 km tussen de Britse en Duitse kusten uitstrekken en door de Britse, Nederlandse en Duitse Exclusieve Economische Zones (EEZ's) lopen.

1.3.2 Groot-Brittannië

Het project omvat de aanleg en operatie van:

- Ongeveer 270 km aan hoogspanningskabel (HVDC) in de EEZ van het Verenigd Koninkrijk;
- Ongeveer 2 km aan ondergrondse hoogspanningskabels (HVDC) vanaf de aanlanding aan de Britse kust tot het transformatorstation bij de Isle of Grain;
- Een transformatorstation in de buurt van het Isle of Grain hoogspanningsstation om elektriciteit om te zetten tussen gelijkstroom (DC) en wisselstroom (AC);
- Hoogspanningswisselstroom (HVAC) ondergrondse kabels van het transformatorstation naar een nieuw 400kV-station genaamd Grain West bij de Isle of Grain.

1.3.3 Duitsland

Het project omvat de aanleg en operatie van:

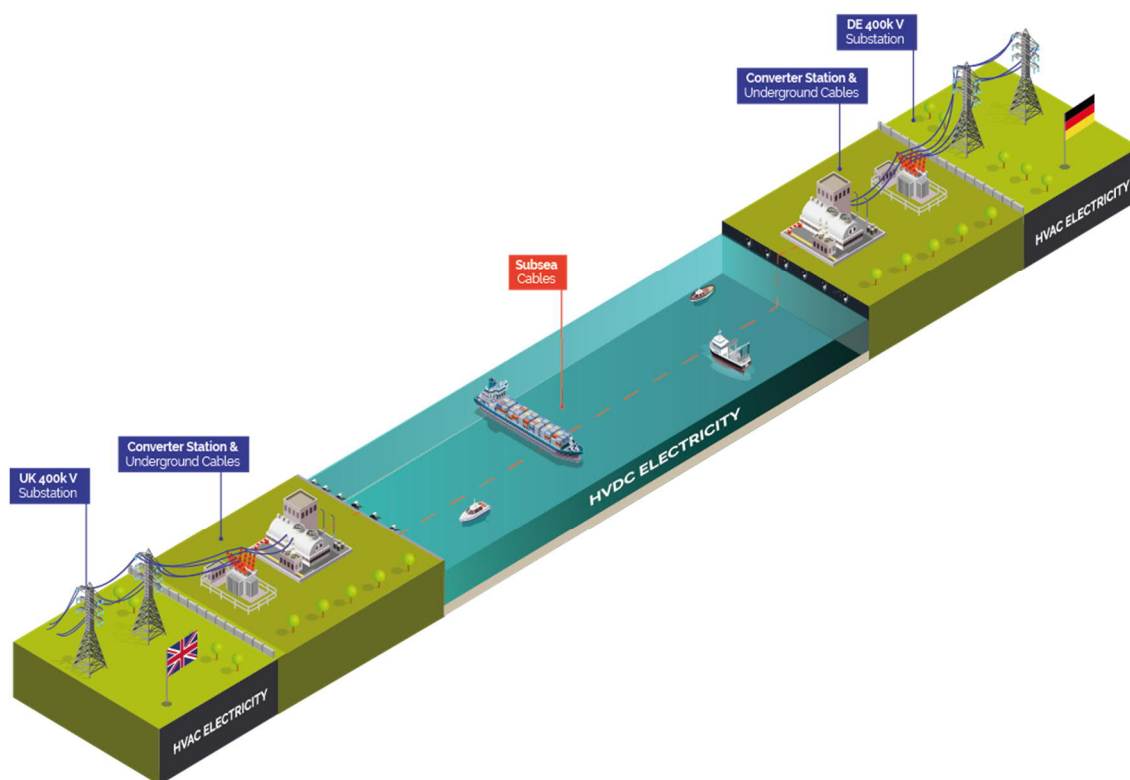
- Ongeveer 180 km aan hoogspanningskabel (HVDC) in de Duitse EEZ;
- Ongeveer 12,5 km aan ondergrondse hoogspanningskabels (HVDC) vanaf de aanlanding aan de Duitse kust bij Hooksiel tot het transformatorstation bij Fedderwarden.
- Een transformatorstation bij Fedderwarden om elektriciteit om te zetten tussen gelijkstroom (DC) en wisselstroom (AC);
- Hoogspanningswisselstroom (HVAC) ondergrondse kabels van het transformatorstation naar een het bestaande Fedderwarden-station.
- Nieuwe uitrusting voor het bestaande hoogspanningsstation Fedderwarden.

1.3.4 Nederland

Het project omvat de aanleg en operatie van:

- Ongeveer 265 km aan hoogspanningskabel (HVDC) in de Nederlandse EEZ.

Figuur 1-2 illustreert de hoofdelementen van de elektriciteitsverbinding (indicatief).

Figuur 1-2: Hoofdelementen van de elektriciteitsverbinding

1.4 Technische aspecten hoogspanningskabels in Nederlandse EEZ

In de Nederlandse EEZ zullen twee ondergrondse of onderzeese HVDC kabels worden aangelegd. Dit zullen ofwel geëxtrudeerde kabels (Extruded) zijn of Mass Impregnated Non-Draining (MIND, massageïmpregneerde kabel) isolatietechnologie. De kabels hebben doorgaans een diameter van 150 mm en werken bij een spanning van +/- 525 kV. Het basisontwerp van de kabels is vergelijkbaar met als belangrijkste verschil het type isolatie en de maximale werktemperatuur. Er zijn op dit moment geen verschillen in milieueffecten bekend.

De extruded-kabel is op het moment het meest gebruikte type hoogspanningskabel (DC). Het is onder andere toegepast bij:

- NordBalt, dat Zweden en Litouwen met elkaar verbindt;
- Nemo Link, dat het Verenigd Koninkrijk en België met elkaar verbindt;
- EirGrid, dat het Verenigd Koninkrijk en Ierland met elkaar verbindt;
- COBRA, dat Denemarken en Nederland met elkaar verbindt.

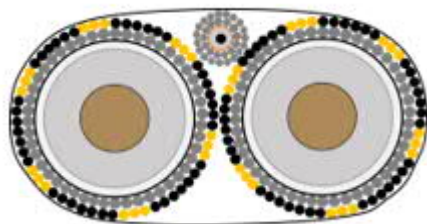
De kabel van het MIND type wordt tot nu toe veel gebruikt bij grote interconnectorprojecten, waaronder de volgende:

- UK-France interconnector (IFA);
- BritNed, dat Groot-Brittannië en Nederland met elkaar verbindt;
- Skagerak 4, dat Denemarken en Noorwegen met elkaar verbindt;
- Storebælt, dat het oostelijke en westelijke net in Denemarken met elkaar verbindt.

De NeuConnect hoogspanningskabel wordt een tweepolig kabelsysteem. Tweepolige systemen geven stroom door via een gesloten circuit van twee naast elkaar geïnstalleerde (onderzeese) hoogspanningskabels. Bipolaire systemen transporteren vermogen over twee hoogspanningsgeleiders van tegengestelde polariteit (bijv. +525 kV en -525 kV). De kabels hebben geleiders met een tegengestelde polariteit.

Naast de transmissiekabels wordt ook de bijbehorende glasvezelkabel geïnstalleerd voor bewakings-, telemetrie- en regelfuncties. De glasvezelkabel kan tegelijk met de HVDC-kabels worden geïnstalleerd. Een indicatieve dwarsdoorsnede van een glasvezelkabel is weergegeven in Figuur 1-3.

Figuur 1-3: Hoofdelementen van de elektriciteitsverbinding

1.5 Voordelen en impact

Om de Europese klimaat- en energiedoelen te halen moet Europa de uitwisseling van elektriciteit tussen landen verbeteren. Daarom heeft de Europese Raad in oktober 2014 alle EU-landen gevraagd om uiterlijk in 2020 een capaciteit aan grensoverschrijdende elektriciteitsverbindingen te hebben van minimaal 10% van de productiecapaciteit van het betreffende land. Voor 2030 is dit doel verhoogd naar minimaal 15%.

Hiernaast helpen grensoverschrijdende elektriciteitsverbindingen ook om te kunnen voldoen aan de verplichtingen om de CO₂-reductie te verhogen.

Andere voordelen zijn een:

- Bijdrage aan het creëren van een veerkrachtige energievoorziening door de diversiteit in aanbod te vergroten.
- Bijdrage aan een betaalbare energievoorziening door meer competitie op de Europese markt, waardoor lagere energiekosten voor consumenten en bedrijven zijn te verwachten.
- Bijdrage aan de groei van duurzame energievoorziening doordat hernieuwbare energiebronnen beter geïntegreerd kunnen worden.

Eén van de uitdagingen bij hernieuwbare energie is dat vraag en aanbod niet altijd op elkaar aansluiten. Als er bijvoorbeeld een overschot is aan windenergie kan dit verloren gaan omdat het nog niet grootschalig opgeslagen kan worden. Daartegenover staat dat wanneer er te weinig windenergie geproduceerd wordt andere (minder duurzame) bronnen ingeschakeld moeten worden. De ontwikkeling van de interconnector maakt het mogelijk om energie tussen landen te delen. Wanneer er bijvoorbeeld in Duitsland meer windenergie geproduceerd wordt dan dat er geconsumeerd kan worden, maakt NeuConnect het mogelijk om deze energie naar Groot-Brittannië te exporteren. Daarmee vergroot de interconnector de mogelijkheden om vraag en aanbod van duurzame energie beter op elkaar aan te laten sluiten.

Meer in het bijzonder zal NeuConnect een belangrijke rol spelen in het behalen van de beleidsdoelstellingen die Groot-Brittannië en Duitsland hebben gesteld om een "netto nul"-uitstoot van CO₂ te behalen in 2050. De Britse regering heeft recent een energiebeleidsdocument gelanceerd waarin het belang van interconnectoren wordt benadrukt bij het behalen van de CO₂-reductiedoelstellingen. Met NeuConnect zal Groot-Brittannië belangrijke hernieuwbare energiebronnen in Noord-Duitsland kunnen aanboren, terwijl de interconnector voor Duitsland - waar windturbines vaak worden stilgelegd omdat er een overschot is aan hernieuwbare elektriciteit - zal helpen dit knelpunt te verminderen door een belangrijke nieuwe markt te openen waarnaar het overschot aan hernieuwbare energie kan worden geëxporteerd.

FTI CL Consulting heeft in detail in kaart gebracht wat de bijdrage is van NeuConnect aan het behalen van de CO₂-reductiedoelstellingen van Groot-Brittannië, Duitsland en de EU. Daaruit blijkt dat NeuConnect:

- resulteert in een netto vermindering van de CO₂-uitstoot van 16 MtCO₂ gedurende de eerste 25 jaar dat de verbinding in bedrijf is - het equivalent van het jaarlijks gedurende 25 jaar planten van 28 miljoen nieuwe bomen of het van de weg halen van 400.000 auto's;
- een belangrijke rol speelt om de EU in staat te stellen haar "netto-nul"-doelstellingen te halen;
- een grotere integratie van hernieuwbare energieproductie tussen Groot-Brittannië en Duitsland zal vergemakkelijken en de leveringszekerheid in beide landen zal verbeteren.

Het rapport van FTI CL Consulting is te raadplegen op de NeuConnect projectwebsite via: <https://neuconnect-interconnector.com/wp-content/uploads/2021/02/FTI-CL-NeuConnect-Final-Carbon-Assessment-Report-22-January-2021.pdf>

1.6 Principes van openbare raadpleging

Vroegtijdige betrokkenheid van direct belanghebbenden staat centraal in de projectontwikkelingsaanpak. Hierdoor krijgen direct belanghebbenden de kans om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van het project en worden hun belangen zorgvuldig afgewogen, elke fase in het project.

Derhalve hebben vertegenwoordigers van NeuConnect als onderdeel van het routekeuzeproces reeds overleggen gevoerd met verschillende instanties in Nederland, Duitsland en het Groot-Brittannië. Het doel van deze overleggen was de input van de verschillende partijen zoveel mogelijk mee te nemen in de voorgestelde route. Het betreft zowel bijeenkomsten in het kader van de ontwikkeling van de route als bijeenkomsten als onderdeel van de vergunningsprocedures.

Onze aanpak tot betrokkenheid heeft als doel om:

1. Ervoor te zorgen dat de belangrijkste direct belanghebbenden de omvang en achtergrond van het project begrijpen, wat het inhoudt, waarom we het doen, de locatiekeuze en hoe het project verder gaat. Hiervoor zijn en worden de direct belanghebbenden tijdig op een informatieve en effectieve wijze geïnformeerd. Hiervoor wordt het meest geschikte communicatiekanaal gebruikt;
2. Een gevoel van verantwoordelijkheid en betrokkenheid op te bouwen tussen de direct belanghebbenden door hen op het juiste moment van de juiste informatie te voorzien;
3. In het licht van de aanlanding in Duitsland en Groot-Brittannië het verkrijgen van draagvlak en steun voor het project van de lokale Duitse en Britse gemeenschappen in de nabijheid van de beoogde ontwikkeling, door hen de noodzaak van het project uit te leggen en met hen in gesprek te gaan over de wijze waarop NeuConnect de effecten waar mogelijk kan verminderen.

1.7 TEN-E Verordening

De TEN-E Verordening bepaalt dat het ontwerp voor inspraak van het publiek wordt opgesteld aan de hand van de 'Handleiding vergunningverleningsproces voor Projecten van gemeenschappelijk belang voor trans-Europese energie-infrastructuur' opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en in lijn met de volgende richtsnoeren voor transparantie en inspraak van het publiek die staan beschreven in bijlage VI van de TEN-E Verordening:

- 3) *Om de inspraak van het publiek bij het vergunningverleningsproces te vergroten en om voorafgaand daaraan voor informatievoorziening en dialoog met het publiek te zorgen, worden de volgende beginselen toegepast:*
  - a) *De bij een project van gemeenschappelijk belang betrokken partijen, inclusief de betrokken nationale, regionale en lokale autoriteiten, landbezitters en in de omgeving van het project wonende burgers, het algemene publiek en de associaties, organisaties of groepen daarvan worden in een vroege fase van het project, wanneer met potentiële bezwaren bij het publiek nog rekening kan worden gehouden, uitvoerig geïnformeerd en geraadpleegd op een open en transparante manier. Wanneer van toepassing ondersteunt de bevoegde instantie op actieve wijze de door de projectpromotor opgezette activiteiten.*
  - b) *De bevoegde instanties waken erover dat de openbare raadplegingsprocedures voor projecten van gemeenschappelijk belang zo mogelijk worden gegroepeerd. Elke openbare raadpleging moet betrekking hebben op alle aspecten die relevant zijn voor de desbetreffende specifieke fase van de procedure. Een aspect dat relevant is voor een specifieke fase van het project wordt niet behandeld in meer dan één openbare raadpleging; een individuele openbare raadpleging kan echter in meer dan één geografische locatie plaatsvinden. In de kennisgeving van openbare raadpleging worden de bij die raadpleging behandelde aspecten duidelijk omschreven.*
  - c) *Opmerkingen en bezwaren worden uitsluitend ingewonnen van bij het begin van de openbare raadpleging tot het verstrijken van de vastgestelde termijn.*

Bijlage VI onderdeel 4 geeft de informatie weer die minimaal in het ontwerp voor inspraak van het publiek opgenomen dient te zijn:

- 4) *Het ontwerp met betrekking tot de inspraak van het publiek bevat minimaal informatie over:*
  - a) *de bij de zaak te betrekken belanghebbenden;*
  - b) *de geplande maatregelen, waaronder de voorgestelde algemene locaties en data van de geplande bijeenkomsten;*
  - c) *de tijdlijn;*
  - d) *de personele middelen die voor de respectieve taken worden vrijgemaakt.*

Daarnaast bepaalt de TEN-E Verordening dat raadplegingsstappen die reeds zijn uitgevoerd worden beschreven in het ontwerp voor inspraak van het publiek (artikel 9 lid 3) en dat een openbare raadpleging dien plaats te vinden voorafgaand aan de indiening van het aanvraagdossier (artikel 9 lid 4). Bijlage VI van de TEN-E Verordening bepaalt daarover het volgende:

5) In de context van de openbare raadpleging die moet plaatsvinden voordat het aanvraagdossier wordt ingediend, doen de betrokken partijen minimaal het volgende:

- a) zij publiceren een informatiefolder van maximaal 15 bladzijden waarin op een duidelijke en beknopte wijze een overzicht wordt gegeven van het doel van het project met een voorlopig tijdschema voor de uitvoering, het nationale netwerkontwikkelingsplan, de bestudeerde alternatieve routes, de verwachte effecten, inclusief van grensoverschrijdende aard, en eventuele matigingsmaatregelen, die voor het begin van de raadpleging moeten worden gepubliceerd; De informatiefolder dient voorts een lijst te bevatten van de internetadressen van het in artikel 18 bedoelde transparantieplatform, alsmede de handleiding voor de in punt 1 bedoelde procedures.*
- b) zij informeren alle betrokken belanghebbenden over het project via de in artikel 9, lid 7, bedoelde website en andere geschikte informatiebronnen.*
- c) zij nodigen de betrokken belanghebbenden schriftelijk uit op specifieke bijeenkomsten waarop de bekommernissen van die belanghebbenden worden besproken*

In paragraaf 2.3 is toegelicht welke raadplegingsstappen reeds zijn uitgevoerd en dat en op welke wijze is voldaan aan het vereiste van de openbare raadpleging als bedoeld in artikel 9 lid 4 van de TEN-E Verordening.

2. Openbaar raadplegingproces in Nederland

2.1 Het ontwerp voor inspraak van het publiek

Op PCI projecten is de rijkscoördinatieregeling van toepassing. Inspraak van het publiek is één van de uitgangspunten bij de rijkscoördinatieregeling en vormt een integraal onderdeel van de besluitvorming (door middel van kennisgevingen en zienswijzefasen). Dit is ook helder beschreven in de 'Handleiding vergunningverleningsproces voor Projecten van gemeenschappelijk belang voor trans-Europese energie-infrastructuur' (als bedoeld in artikel 9 (Transparantie en inspraak van het publiek) en bijlage VI van de TEN-E Verordening).

Indien een project PCI status verkrijgt voordat de voorbereiding van de besluitvorming voor het project van start gaat, wordt het ontwerp voor inspraak van het publiek door de projectontwikkelaar in een vroeg stadium van het vergunningverleningsproces opgesteld. Voor NeuConnect is de PCI status echter pas toegekend in een veel later stadium van het vergunningsverleningsproces (circa 1 jaar na het vaststellen van de reikwijdte en detailniveau (NRD) en tijdens de laatste fase van het opstellen van de vergunningaanvraag en MER). Derhalve heeft ten tijde van het opstellen dit ontwerp voor inspraak van het publiek reeds openbare raadpleging plaatsgevonden over het initiatief en de reikwijdte en detailniveau van het MER en een groot aantal overleggen met belanghebbenden.

Dit ontwerp voor inspraak van het publiek geeft een overzicht van de raadplegingsstappen die reeds hebben plaatsgevonden (in lijn met artikel 9 lid 3 van de TEN-E Verordening) en vormt het kader van de verdere raadpleging gedurende het vergunningsproces.

Dit ontwerp voor inspraak wordt ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat, die een periode van maximaal 3 maanden heeft om aanpassingen in dit ontwerp te vragen. Als het ontwerp door de minister aanvaard is, moeten eventuele grote veranderingen in het ontwerp opnieuw worden aangekondigd en goedgekeurd.

2.2 Wettelijk kader

De voorgenomen NeuConnect kabelroute bevindt zich geheel buiten Nederlands ingedeeld gebied en de 12 nautische mijl zone en doorkruist enkel de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (EEZ). Tabel 2-1 geeft een overzicht van de benodigde meldingen en vergunningen voor de aanleg en exploitatie van een zeekabel in de Nederlandse EEZ, deze tabel is onder voorbehoud van instemming van het bevoegd gezag.

Tabel 2-1: Overzicht van vergunningen en toestemmingen noodzakelijk voor aanleg en exploitatie in Nederland

Vergunning/ontheffing/melding	Vergunningverlenende instantie
Rijkscoördinatieregeling	Minister van Economische Zaken en Klimaat (coördinerend bevoegd gezag op grond van de TEN-E Verordening en de Elektricitetswet 1998)
Watervergunning	Minister van Infrastructuur en Waterstaat (vertegenwoordigd door RWS)
MER (als onderdeel van de Watervergunning)	Minister van Infrastructuur en Waterstaat (vertegenwoordigd door RWS) en Minister van Economische Zaken en Klimaat als coördinerend bevoegd gezag
Vergunning gebiedsbescherming Wet natuurbescherming	Minister van LNV
Archeologisch onderzoek Erfgoedwet	Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Melding op basis van het Scheepvaartreglement territoriale zee	Kustwacht
Afspraken over kruisingen (CA)	Operators en eigenaren van andere offshore kabels en leidingen

2.3 Reeds uitgevoerde raadplegingsstappen

Als onderdeel van het routekeuzeprocess en de ontwikkeling van het project hebben vertegenwoordigers van NeuConnect overleg gevoerd met verschillende instanties en belanghebbenden. Het doel van deze overleggen was de input van de verschillende partijen zo vroeg mogelijk te inventariseren en zoveel mogelijk mee te nemen in het ontwikkelen van de voorgestelde route. Het betreft zowel bijeenkomsten in het kader van de ontwikkeling van de route als bijeenkomsten als onderdeel van de vergunningsprocedures.

In Tabel 2-2 volgt een beknopte samenvatting van de gevoerde gesprekken met de betreffende partijen. Daarbij is steeds aangegeven of en hoe deze opmerkingen van invloed zijn geweest op de keuze voor de route en de ontwikkeling van het project. In aanvulling op de onderstaande gesprekken, heeft ook reeds openbare raadpleging plaatsgevonden over het initiatief en de reikwijdte en detailniveau voor het MER. Dit is beschreven onder de tabel.

Tabel 2-2: Beknopte samenvatting gevoerde gesprekken

Instelling	Samenvatting
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)	In juli 2018 heeft een gezamenlijk overleg met EZK en RWS plaatsgevonden om het project aan EZK toe te lichten en input te verkrijgen op de routeontwikkeling. Via RWS heeft EZK in de tweede helft van 2018 gevraagd aan NeuConnect om de route een meer westelijke benadering te laten volgen. Dit om de impact van de route op potentiële nieuwe offshore windparken (licentiegebieden) te verminderen. De voorgestelde route is aangepast door NeuConnect om aan dit verzoek te voldoen en eventuele conflicten met toekomstige ontwikkelingen te beperken. Tot november 2020 was RWS het primaire bevoegde gezag en werd regelmatig met RWS gesproken. Door toekenning van de PCI status is de rol van coördinerend bevoegd gezag in overleg overgegaan naar EZK.
Rijkswaterstaat (RWS) (mei en oktober 2017 en regelmatig overleg in de periode 2018-2020)	Gedurende de fase van routeselectie zijn er twee bijeenkomsten geweest met RWS. Daarbij zij opgemerkt dat er ook na deze fase tot november 2020 (zie hierna) diverse malen overleg is geweest met RWS in het kader van de m.e.r. en het vergunningstraject. In het eerste overleg in mei 2017 zijn de eerste opties voor de route besproken. Het tweede overleg in oktober 2017 richtte zich op wijzigingen in de route die het gevolg waren van wijzigingen in het Duitse gedeelte van de route. Een belangrijke opmerking van RWS was dat de route ten zuiden van het Friese Front een zeer dynamische zeebodem zou doorkruisen, evenals een grote hoeveelheid olie- en gasinfrastructuur en een (extra) militair gebied dat is aangegeven als helikoptervlucht-gebied. Aanbevolen werd om routing door dit gebied te vermijden. RWS heeft ook aanbevolen om gesprekken te voeren met de kustwacht, defensie en de eigenaren van het Gemini windpark (zie hieronder voor details). Tot november 2020 was RWS het primaire bevoegde gezag en werd regelmatig met RWS gesproken. Door toekenning van de PCI status is de rol van coördinerend bevoegd gezag in overleg overgegaan naar EZK. RWS blijft het bevoegd gezag voor de watervergunning.
Ministerie van Defensie (sinds juni 2017)	Er is een bijeenkomst gehouden met vertegenwoordigers van het Ministerie van Defensie, de Koninklijke Luchtmacht en de Marine. Tijdens deze bijeenkomst werd bevestigd dat de voorgestelde route een militair oefenterrein doorkruist dat wordt gebruikt voor zowel binnenlandse trainingsoefeningen als gezamenlijke NAVO-oefeningen. De betrokken partijen zagen geen problemen in de voorgestelde route. Wel werd aangegeven onderzoeks- en installatieactiviteiten gecoördineerd moeten worden met de militaire oefenactiviteiten. Opgemerkt werd dat in geval van een noodsituatie bij een militair conflict het nodig kan zijn het gebied te verlaten. In januari 2021 is contact geweest met het Ministerie van Defensie over de gedragscode van het ministerie die gevolgd moet worden voor het verwijderen van eventuele Niet Gesprongen Explosieven (Gedragscode springen munitie op de Noordzee door de Koninklijke Marine (2005).
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	In juli 2018 is een bijeenkomst gehouden om het project te introduceren bij LNV. LNV is verantwoordelijk voor de aangewezen Natura 2000-gebieden. LNV had geen commentaar op de voorgestelde route, maar adviseerde het project voor te leggen aan RVO. RVO is verantwoordelijk voor de bescherming van soorten. Een tweede advies was om overleg te voeren met vertegenwoordigers van de beroepsvisserij. Daarbij zij opgemerkt dat er ook na deze fase regelmatig overleg plaatsvindt met LNV in het kader van de m.e.r. en het vergunningstraject onder andere betreffende stikstof.
Kustwacht (november 2017 en december 2019)	In het overleg met de kustwacht werd aangegeven ze er de voorkeur aan gaven als gebieden met meer scheepsvaartverkeer zoveel mogelijk worden vermeden. Wat dit betreft

	<p>maakten ze zich vooral zorgen over een zuidelijke route vanwege de toename van het scheepvaartverkeer van kleinere schepen, waaronder vissersschepen, die buiten de verkeerswegen aanwezig zijn. Bij de aanleg van kabels over de scheepvaartroutes zullen loods- en bewakingsschepen nodig zijn.</p> <p>In december 2019 is met de kustwacht afgestemd welke procedures moeten worden gevolgd ten aanzien van scheepvaartveiligheid en Niet Gesprongen Explosieven. Zie ten aanzien van Niet Gesprongen Explosieven ook Ministerie van Defensie.</p>
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) (sinds november 2018)	In november 2018 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met RVO, LNV en een ecooloog van RWS. Tijdens de bijeenkomst werden de voorgestelde route en vergunningvoorwaarden en het proces besproken. Met name de zeekoet, waarvoor het Friese Front is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn, en beschermde soorten werden besproken. Nadien is input van RVO verkregen op conceptstukken via LNV en is deze input verwerkt. Er is geen ontheffing voor beschermde soorten benodigd voor het project zodat RVO niet als bevoegd gezag optreedt
NL Visserijfederatieorganisaties (beroepsvisserij) (september 2018)	In september 2018 is een bijeenkomst gehouden met VisNed en de Nederlandse Vissersbond om de voorgestelde route en de belangen van de beroepsvisserij te bespreken. De belangrijkste zorg van de vertegenwoordigers van de beroepsvisserij is dat de kabel begraven moet blijven. Kabels die aan het oppervlakte komen kunnen hun visserijactiviteiten verstoren en in gevaar brengen. Naast vertegenwoordigers van de Nederlandse visserij is er in november 2018 met vertegenwoordigers van de Deense visserij overleg gevoerd.
Gemini Offshore Windpark (november 2017)	De eigenaren van het Gemini Offshore Windpark hebben bevestigd dat een route naar het westen en noorden van hun infrastructuur de voorkeur heeft. Op die manier worden de veiligheidszones in stand gehouden. Dit is meegenomen bij de ontwikkeling van de voorgestelde route.
Commissie m.e.r. (maart-april 2019)	De Commissie m.e.r. is een adviesorgaan dat het bevoegd gezag (eerst RWS, nu EZK) adviseert over de MER. In maart 2019 heeft een vergadering plaatsgevonden om het project en de voorgestelde route te bespreken met de Commissie m.e.r. en om vragen van de Commissie m.e.r. te beantwoorden. Op 23 april 2019 heeft de Commissie m.e.r. haar advies aan RWS uitgebracht over de reikwijdte en detailniveau van het MER, met inbegrip van de wijze waarop alternatieven in overweging moeten worden genomen. De Commissie m.e.r. adviseerde in het MER ten minste één alternatief te beschrijven waarbij de waarden van het Natura 2000-gebied het Friese Front worden ontzien. Hierbij is te denken aan: <ul style="list-style-type: none"> • een tracéalternatief dat buiten het Friese Front gaat; • alternatieven waarbij alleen werkzaamheden plaatsvinden in de periode februari-juni en waarin maximaal maatregelen worden genomen om de bodemberoering te minimaliseren.
Vogelbescherming (augustus 2019)	Op 20 augustus 2019 is er een gesprek geweest met de Vogelbescherming om de voorgestelde route en de belangen van de Vogelbescherming te bespreken. De belangrijkste zorg van de vertegenwoordiger van de Vogelbescherming is de aanleg van het deel van de kabel dat door het Friese Front gaat met betrekking tot de zeekoet, waarvoor het Friese Front is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. NeuConnect heeft aangegeven dat tijdens de periode 1 juli- 30 september er geen aanlegwerkzaamheden zullen plaatsvinden waardoor er geen negatieve effecten op de zeekoet zullen zijn.
Watersportverbond (oktober 2019)	In oktober 2019 is er telefonisch contact geweest met het Watersportverbond. Het Watersportverbond is het overkoepelende verbond van meer dan 400 verenigingen. Vanuit het Watersportverbond worden er geen knelpunten gezien bij de aanleg van de kabel. Het belang van de juiste verlichting van schepen en de berichten aan zeevarenden wordt benadrukt.
Eigenaren kabels en leidingen / platformen	Met eigenaren van assets die gekruist moeten worden of in de nabijheid van de voorzien kabelroute liggen, wordt overleg gevoerd.
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) (september 2020)	In september 2020 is contact gelegd met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed om input te verkrijgen op het hoofdstuk over archeologie in het concept MER. Op basis van dat contact is het betreffende hoofdstuk aangepast en aangevuld.

Het voornemen om de NeuConnect kabel te realiseren werd op 1 februari 2019 door NeuConnect aan Rijkswaterstaat (RWS) medegedeeld en daarbij werd een concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ingediend. De

NRD bevatte een beknopte beschrijving het project en het doel daarvan, een voorlopig tijdschema voor de uitvoering, de bestudeerde alternatieve routes en de verwachte effecten.

RWS heeft op 11 maart 2019 het voornemen van de aanleg van een onderzeese hoogspanningsverbinding Project NeuConnect en dat hiervoor de uitgebreide m.e.r.-procedure doorlopen zal worden, openbaar aangekondigd via de Staatscourant en een landelijk dagblad. De NRD heeft tot en met 21 april 2019 ter inzage gelegen. In deze tijd kon eenieder reageren op het voorgenomen project evenals de reikwijdte en het detailniveau van het MER, en eventuele zorgen uiten die hij/zij van belang acht voor de m.e.r.-procedure.

Tijdens de inspraakperiode van de NRD is 1 zienswijze ontvangen van BBL Company (hierna BBL). Het project is in overleg met BBL om te verzekeren dat de door BBL geuite zorgen over de kabelkruising in het definitieve ontwerp worden geadresseerd.

Ter raadpleging en advies van adviseurs heeft RWS de Commissie m.e.r. verzocht om advies over de voorgestelde inhoud van het MER. De Commissie m.e.r. heeft op 23 april 2019 haar advies uitgebracht over de inhoud van het MER, waarbij de commissie aanbevelingen heeft gedaan over het opnemen van informatie over de beoogde activiteiten, tracé-alternatieven en verwachte milieueffecten. Gelet op de zienswijze van BBL heeft RWS verzocht om in het MER aandacht te besteden aan effecten op te kruisen (buis)leidingen en de wijze van kruisen. Tot slot wijst RWS erop dat de nautisch adviseur aandacht heeft gevraagd voor de mogelijke consequenties van het magneetveld rond kabels op kompassen in schepen.

Bij besluit van 2 mei 2019 heeft RWS de reikwijdte en detailniveau van het MER vastgesteld en besloten dat de concept NRD samen met het advies van de Commissie m.e.r. de uitgangspunten bevatten voor het MER. Op 9 december 2020 is in de Staatscourant kennisgegeven van de vaststelling van de NRD op 2 mei 2019.

Gelet op deze reeds uitgevoerde raadplegingsstappen, is ten behoeve van het project voldaan aan de in artikel 9 lid 4 van de TEN-E Verordening voorgeschreven openbare raadpleging voorafgaand aan de indiening van het aanvraagdossier. In lijn met artikel 9 lid 4 en 10 lid 5 van de TEN-E Verordening is een overzicht van de resultaten van de activiteiten die tot doel hadden het publiek voor de indiening van het aanvraagdossier bij het project te betrekken, opgenomen in het MER dat als onderdeel van de aanvraag voor de Watervergunning zal worden ingediend.

2.4 Inspraak van het publiek in het vervolg van het vergunningsproces

Het doel van de inspraak van het publiek is om de belangrijkste belanghebbenden inzicht te geven in de omvang, de achtergrond en de reden van het NeuConnect project. Bovendien biedt het een kans om zorgen te delen en vragen te stellen.

De TEN-E Verordening benoemt als mogelijke belanghebbenden bij PCI projecten: de betrokken nationale, regionale en lokale autoriteiten, landbezitters en in de omgeving van het project wonende burgers, het algemene publiek en de associaties, organisaties of groepen daarvan (bijlage VI onder punt 3 a)). NeuConnect project is een volledig offshore project. Als zodanig zullen bepaalde belanghebbenden die in algemene zin door PCI projecten kunnen worden getroffen, niet worden getroffen door het NeuConnect project. Zo worden regionale en lokale autoriteiten, landeigenaren en burgers die in de buurt van het project wonen niet rechtstreeks in hun belangen worden geraakt door het NeuConnect project.

2.4.1 Direct belanghebbenden en betrokkenheid publiek

In Tabel 2-3 is een overzicht van de bevoegde gezagen en belanghebbenden die rechtstreeks betrokken zijn het NeuConnect-project weergegeven. Deze belanghebbenden zijn reeds geraadpleegd.

Tabel 2-3: Bevoegde gezagen en belanghebbenden

Bevoegde gezagen

Minister van Economische Zaken en Klimaat	De Minister van Economische Zaken en Klimaat is het coördinerend bevoegd gezag op grond van de TEN-E Verordening en de Elektriciteitswet 1998.
Minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)	De Minister van Infrastructuur en Waterstaat is het bevoegd gezag voor de watervergunning en het MER dat ten behoeve van de watervergunning wordt voorbereid.
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is het bevoegd gezag voor een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming.

Rijkswaterstaat (RWS)	Rijkswaterstaat is het uitvoerende agentschap van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en vertegenwoordigt de minister in de vergunningsprocedure op grond van de Waterwet.
Kustwacht	In het kader van de scheepvaartveiligheid is voor de aanleg van kabels en leidingen op zee een meldingsplicht op basis van het Scheepvaartreglement territoriale zee. Hiervoor is de Kustwacht het bevoegd gezag.
Belanghebbenden	
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland vertegenwoordigt de Minister van LNV indien een ontheffing soortenbescherming Wet natuurbescherming nodig is. Voor het project is geen ontheffing voor beschermde soorten benodigd. In de voorfase van het project heeft een overleg met RVO plaatsgevonden waarbij over natuur en beschermde soorten gesproken is.
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)	Adviseur van Rijkswaterstaat op het gebied van maritiem erfgoed en archeologie.
Eigenaren van kabels en pijpleidingen in het projectgebied	De eigenaren van kabels en pijpleidingen die worden gekruist door NeuConnect.
Licentiehouders van exploratieblokken	Licentiehouders van exploratieblokken die door NeuConnect worden gekruist.
Visserij (De Nederlandse Vissersbond, VisNed en Danish Fishing Association)	Route kabel en belangen visserij
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	Voor het NeuConnect kabeltracé wordt een archeologisch onderzoek uitgevoerd om te bepalen of archeologische objecten in de directe omgeving liggen. Afstemming hierover vindt plaats met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.
Minister van Defensie, luchtmacht en Marine	Route en aanleg kabel in relatie tot de militaire oefenterreinen
Natuurorganisaties, vogelbescherming	Route kabel en belang van de natuurorganisaties (waaronder de vogelbescherming)
Windmolenparken waaronder het Gemini Windmolenpark	De ontwikkelaars van het windmolenparken (waaronder het Gemini windmolenpark) in de omgeving van de kabel.
Watersportverbond	Route en aanleg en belang van watersportverenigingen

2.4.2 Nog te ondernemen raadplegingsstappen

In lijn met de 'Handleiding vergunningverleningsproces voor Projecten van gemeenschappelijk belang voor trans-Europese energie-infrastructuur' wordt de inspraak van het publiek in het vervolg van het vergunningsproces in het bijzonder vormgegeven door aan te sluiten bij de openbare raadplegingsstappen die onderdeel uitmaken van het vergunningsproces (zie par. 7.3 van de Handleiding).

Als onderdeel van de rijkscoördinatieregeling, wordt afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast. Dit houdt in dat naar aanleiding van de vergunningaanvragen ontwerpvergunningen zullen worden opgesteld die voor een periode van 6 weken ter inzage zullen worden gelegd. Het MER ligt tegelijkertijd met de ontwerpvergunningen ter inzage. Gedurende deze 6 weken kan eenieder zijn of haar zienswijze geven over de ontwerpbesluiten en het MER. De publicatie en terinzagelegging van de ontwerpbesluiten zal bekend worden gemaakt in de Staatscourant, en een landelijke krant, en op de website Bureau Energieprojecten. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten zal naar verwachting juni-juli 2021 plaatsvinden. In de bekendmaking zal worden toegelicht hoe de stukken ingezien kunnen worden en op welke wijze zienswijzen kunnen worden ingediend bij BEP. Gedurende de zienswijzefase zal de Commissie m.e.r. het MER beoordelen en een toetsingsadvies over het MER afgeven.

Tevens zullen de belanghebbenden met wie reeds overleg heeft plaatsgevonden via een brief op de hoogte worden gesteld. In deze brief zal, naar behoefte, de mogelijkheid worden geboden voor een gesprek met het project en contactgegevens worden opgenomen om een dergelijk gesprek op te zetten. Gelet op feit dat landeigenaren en omwonenden niet belanghebbend zijn bij dit project, wordt niet voorzien om in aanvulling op voornoemde stappen tevens een algemene informatieavond te organiseren gedurende de zienswijze fase.

Nadat ingediende zienswijzen in beschouwing zijn genomen, worden de definitieve vergunningen ook gepubliceerd en ter inzage van het publiek gelegd gedurende de beroepstermijn van 6 weken. Direct belanghebbenden die eerder hun zienswijzen hebben ingediend kunnen gedurende deze periode beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De terinzagelegging van de definitieve besluiten zal naar verwachting oktober-november 2021 plaatsvinden.

Gelet op de ligging van het project in de Exclusieve Economische Zone, zijn de belangen van de kustprovincies Noord-Holland, Friesland en Groningen en de waddengemeenten niet rechtstreeks betrokken bij dit project.

Tot slot is te allen tijde de website www.neuconnect.eu voor eenieder beschikbaar. Hierop is algemene informatie over het project te vinden. Ook op de website van het Noordzeeloket en in de toekomst de website van Bureau Energieprojecten is informatie over het project te vinden.

2.4.3 Contact met media

Indien van toepassing, zal NeuConnect vragen van de media beantwoorden over het project. Eventuele vragen van de media over de procedure zal NeuConnect verwijzen naar de projectleider van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

